

Joensuun piispa Aleks
Saarivaaran tsasouna 6.8.1981
Puhe vaellusristisaaton alussa

Tapa suorittaa ristisaatoiksi kutsuttuja pyhiä kulkueita on ikivanha ja on peräisin kristinuskon ensimmäisiltä vuosisadoilta. Näissä pyhissä saattueissa kuljetaan ristiä, kirkkolippuja ja ikoneja kantaen lyhyempiä tai pitempiä matkoja.

Ortodoksisen kirkon jokaisen yksityisen jäsenen elämä alkaa oikeastaan ristisaatosta. Ajatus ristikästä, ristin tiestä ja kilvoituksesta on luonnollinen, kun puhutaan Kristuksen seuraajista, kristityistä. "Joka ei ota ristiänsä ja seuraa minua, se ei ole minulle sovelias", sanoo Kristus seuraajilleen. (Mt 10:38)

Jo vainojen kestäessä, mutta erityisesti niiden lakattua IV vuosisadan alussa kristillinen kirkko alkoi voimakkaasti ilmaista uskoaan myös jumalanpalveluspaikkojen ulkopuolella tapahtuvina menoina, saattoina ja kulkueina, joihin liittyi rukouksia ja kirkkolauluja. - Ennen pääsiäisyöpalvelusta kastetut tulivat juhlallisena kulkueena pyhäkköön osallistuakseen ensimmäistä kertaa Pyhään Ehtoolliseen. Tästä käytännöstä saivat nykyisin tuntemamme pääsiäisyön ristisaatot alkunsa. - Vanhan kristillisen juhlan, teofanian eli loppiaisien viettoon kuuluu tapa mennä ristisaatossa lähteelle, järvelle tai joelle suorittamaan vedenpyhitys. Samankaltainen toimitus tapahtuu, mikäli mahdollista, veden äärellä myös kirkkojen tai tsasounien vuosijuhlina.

Ristisaatto ilmaisee jotain oleellista kristillisestä uskosta ja kirkosta. Se ei ole - niinkuin saatetaan helposti luulla - jonkinlainen ohjelmanumero tai näytös. 1400-luvulla elänyt Tessalonikan arkkipiispa Simeon kirjoittaa: "Rukoilemme teillä ja teiden risteyksissä, että puhdistuisivat kaikki tiet ja niiden risteykset, jotka ovat saastuneet meidän synneistämme. Tuomme ulos temppeleistä pyhiä ikoneja, kannamme kunniallisia ristejä ja toisinaan, missä on, pyhien ihmisten jäännöksiä, pyhittääksemme sekä ihmiset että kaiken mikä on heille tarpeen elämää varten: rakennukset, tiet, veden, ilman ja itse maan, joka on syntisten tallema ja saastuttama. Teemme tämän siksi, että asuinpaikkamme ja koko maa tulisivat osallisiksi jumalallisesta armosta..."

Simeon Tessalonikalaisen sanoissa ilmenee selvästi ajatus, että ristisaatossa Jumala on läsnä siunaten ja pyhittäen. Siellä missä Jumala saa olla läsnä ihmisten elämässä, siellä saadaan myös kokea Jumalan läsnäolon tuoma siunaus ja rauha.

Ristisaatto on uskon todistusta maailmalle. Siinä ihmiset ovat kokoontuneena Jumalan kansana, kirkkona, antamassa todistusta uskostaan. Kirkon toiminta ei voi rajoittua pelkästään kirkkorakennusten seinien sisäpuolelle. Kirkko ja sen jäsenet on lähetetty maailmaan. Ristisaatto on ilmausta tästä kirkon lähetystehtävästä eli missiosta. Joku onkin sattuvasti todennut, että ristisaatto itse asiassa on hurskas mielenosoitus.

Ristisaatto on myös liikkeellä oleva seurakunta. Pyhä saatto kertoo, että kristityt ovat muukalaisia, vaeltajia maan päällä. Kristityt kulkevat ajassa kohti ajatonta ja pysyvää. Ristisaatto on vaeltajille suunnan antajana. Edellä kulkee risti, kristittyjen voiton merkki. Näin osoitetaan, että kristityn on kuljettava Kristusta seuraten ja Kristuksen kanssa. Kirkossa Kristus kuljettaa ja johdattaa meitä pelastuksen tietä. Me olemme liikkeellä kohti Jumalan valtakuntaa.

Saakoon nyt alkava ristisaatto olla elävänä muistutuksena Jumalan läsnäolosta, pyhityksestä ja siunauksesta niin juhlana kuin arkenakin. Antakoon se hyvän todistuksen uskostamme ja toivostamme. Kuljettakoon se meitä kappaleen kohti taivasten valtakuntaa ja Jumalan pyhän tahdon toteutumista. Olkoon sen meille siunauksen, voiman ja ilon lähteenä.